

YUNANİSTAN'IN DEVLET VE KAMU YÖNETİMİ YAPISI

THE STRUCTURE OF STATE AND PUBLIC ADMINISTRATION OF GREECE

Ahmet TUNÇ*, **Emre Baran PAK****

* Yrd. Doç. Dr., Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, atunc@ksu.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-0106-2599>

** Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü, pakemre@ymail.com

ÖZ

Parlamentar hükümet ve üniter devlet yapılanmasına sahip olan Yunanistan, bağımsızlığını elde etmesinden bu yana merkezi yönetimin, yerel yönetimler karşısında daima güçlü olduğu bir devlet modeli ortaya koymaktadır. Üniter devlet yapısı içerisinde adem-i merkezîyetçi yönetim şemasının zayıf kaldığı ülkede bağımsızlıktan bu yana uygulanan Fransız idare ve hükümet sistemi varlığını devlet yapılanmasının her seviyesinde hissettirmektedir.

1975 yılında cumhuriyet rejimine geçen ülkede, 1986, 2001 ve 2008 yıllarında arasında anayasal değişiklikler gerçekleştirilmiştir. Yerel yönetimlere ilişkin reform çabaları ise 1997 yılında Kapodistrias reformu ve 2011 yılında Kallikratis reformu ile ortaya konulmuştur.

Yunanistan'da merkezi ve yerel yönetimler arasındaki güç dengesinin mevcut devlet ve kamu yönetimi yapısı dahilinde araştırılması bu çalışmanın sorunsalını teşkil etmektedir. Merkezi yönetimin yerel yönetimler karşısında oldukça güçlü bir şekilde konumlandırıldığı sonucuna varılan araştırmada, tarihsel ve betimsel yöntemler kullanılarak elde edilen bulgular niteliksel olarak işlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Devlet yapısı, kamu yönetimi, Yunanistan.

Jel Kodları: H70, H83.

ABSTRACT

Greece has parliamentary government and unitary state structure which demonstrates a state model in which central administration has always been much more powerful than local administrations after its independence. As a country, in which decentralised government scheme remained weak, French administrative and government system which were adopted ever since the independence, shadow forth itself in every level of state structure.

After its adopting rebuplican regime in 1975, 1986, 2001 and 2008 constitution amendments took place in the country. Reform efforts towards local governments were demonstrated with the Kapodistrias Reform of 1997 and the Kallikratis Reform of 2011.

Research of balance of power between central and local governments in the context of current state and public administration structure constitutes the problematique of this work.

In the research which concludes that central government is powerfully positioned in respect to local authorities, obtained findings were qualitatively processed by using historical and descriptive methods.

Keywords: State structure, public administration, Greece.

Jel Codes: H70, H83.

GİRİŞ

Bağımsızlığını 1830 yılında elde eden Yunanistan, 1843 yılına kadar mutlak monarşi ile yönetilmiş, 1843'ten 1923'e kadar Yunanistan'da anayasal monarşi varlığını sürdürmüştür. 1924-1935 yılları arasında krallığın lağvedildiği ülkede Krallık 1935-1974 yılları arasında varlığını tekrar devam ettirmiş ve krallığın son döneminde 1967-1974 yılları arasında Albaylar Cuntası olarak bilinen askeri diktatörlük dönemi yaşanmıştır. Askeri diktatörlükten sonra, 1975 yılında tekrar parlamenter cumhuriyet ile tanışan ülkede yeni anayasa yapılmış, 1975 anayasası üzerinde 1986, 2001 ve 2008 yıllarında değişiklikler yürürlüğe girmiştir.

Yunanistan bağımsız bir ülke olarak, 1830 yılından bu yana Fransız idari sistemini uygulayan bir ülke konumunda olup ayrıca üniter devlet yapısını 1830'dan bu yana korumaktadır. Napolyonik devlet teşkilatlanmasının kullanıldığı bu yapıda yerel yönetimler üzerinde merkezi yönetimin daima denetim ve kontrolü bulunmaktadır. 1975'te ülkede parlamenter cumhuriyetin tekrar tesis edilmesinden sonra yerel yönetimleri güçlendirme çabaları ise 1986'da başlamıştır. Yerel yönetimlerle ilgili yapılan en son düzenleme ise 2011'de yürürlüğe giren Kallikratis Reformu'dur.

Merkezi yönetim ile yerel yönetim arasındaki dengede siyasal sistemin merkezi yönetimi güçlü kıldığı ülkede, Yunanistan tarihi bir perspektif içerisinde devlet ve hükümet yapısı itibarıyla ele alınmış, günümüzde yasama, yürütme ve yargı erklerinin konumu, görev, sorumluluk ve birbirleriyle olan ilişkileri, bu çalışmanın sorunsalını da teşkil edecek şekilde merkezi yönetim-yerel yönetim düzleminde incelenmiştir. Araştırmada betimsel ve tarihsel yöntemler kullanılarak bulgular saptanmış elde edilen veriler niteliksel çözümleme tekniğiyle işlenmiştir.

1. YUNANİSTAN'IN ÜLKE PROFİLİ VE TARİHÇESİ

Resmi adı günümüzde Helen Cumhuriyeti olan Yunanistan, 1830'da Osmanlı İmparatorluğu'ndan bağımsızlığını elde etmiştir. 19. yüzyılın ikinci yarısı ve 20.yy boyunca çoğunluğunda Yunanca konuşulan bölgeleri topraklarına katan Yunanistan, II. Dünya Savaşı'nda ilk olarak 1940 yılında İtalya ve daha sonra 1941-44 yılları arasında Almanya tarafından işgal edilmiştir. II. Dünya Savaşı'nın sona ermesinden sonra Kral yanlıları ve komünist rejim yanlıları arasında çıkan bir iç savaşın patlak verdiği ülkede iç savaş, Kral yanlılarının galibiyetiyle 1949'da sona ermiştir. Yunanistan 1952'de NATO'ya katılmış ve 1967'de "Albaylar Cuntası" olarak bilinen cunta Yunanistan'da 1974'e kadar sürecek olan iktidara gelmiştir. Cunta diktatörlüğü sona erdikten sonra ülkede demokratik seçimler yapılmış ve yapılan referandumla krallık lağvedilerek parlamenter cumhuriyet tesis edilmiştir. 1981'de Yunanistan Avrupa Toplulukları'na katılmış ve 2001'de Avrupa Ekonomik ve Parasal Birliği'nin 12. üyesi olmuştur. 2008'den itibaren dünyayı etkileyen ekonomik kriz 2009'da Yunanistan'da da etkisini göstermiş, ülke 2010'dan itibaren Avrupa Komisyonu, Avrupa Merkez Bankası ve IMF ile kurtarma paketi antlaşmaları yapmak durumunda kalmıştır. Ekonomik istikrarsızlık günümüzde uygulanan mali politikalara rağmen devam etmektedir (CIA, 2016).

Toprakları Balkanlar'da ve Ege Denizi'ndeki ada ve adacıklarda yer alan Yunanistan'ın büyük çoğunluğu dinsel olarak Hristiyan Ortodoksluk mezhebine mensuptur ve nüfusunun %1'lik kısmı Müslümanlardan oluşmaktadır. Komşuları olan Arnavutlukla 282 km, Bulgaristan ile 494 km, Makedonya ile 246 km ve Türkiye ile 206 km sınırı vardır (MTO, 2016:3). Nüfusu 2014 sayımlarına göre 11.1 milyon seviyesinde olan Yunanistan, ekonomik bakımdan 2015 tahminine göre 198 milyar dolar gayri safi yurtiçi hasılaya sahiptir.

Ülke 2009'da etkisini göstermeye başlayan ekonomik krizle ekonomik darboğaza girmiş ve bu durumun yarattığı istikrarsızlık günümüze kadar devam etmiştir (The Economist, 2016).

Ekonomik problemlerle baş etmekte zorlanan ülkede siyasal istikrar da etkilenmiş ve Yunanistan 2015 yılında erken genel seçime gitmek durumunda kalmıştır. 20 Eylül 2015'te düzenlenen erken genel seçimlerde SYRIZA (Radikal Sol İttifak) % 35,46, Yeni Demokrasi Partisi %28,10, Altın Şafak (Hrisi Avgi) % 6,99, PASOK (Panhelenik Sosyalist Hareket)- DIMAR (Demokratik Sol) % 6,28, Komünist Parti % 5,55, Potami (Nehir) % 4,09, ANEL (Bağımsız Yunanlılar) % 3,69 ve Merkeziler Birliği % 3,43 oy almıştır. Yunanistan'da uygulanan seçim barajına göre % 3 ve üstünde oy alan siyasal partiler Yunan Parlamentosu'nda temsil edilmektedir. Bu seçim sonuçlarına göre SYRIZA ve ANEL (Bağımsız Yunanlılar) Koalisyon oluşturmuş ve SYRIZA Partisi lideri Alexis Tsipras ülkenin yeni Başbakanı olmuştur (T.C. Dışişleri Bakanlığı, 2016).

2. YUNANİSTAN'IN DEVLET YAPISI

Erkler ayrılığı ilkesinin uygulandığı Yunanistan'da yasama, yürütme ve yargının görev, yetki, sorumluluk ve birbirleri ile ilişkileri anayasada düzenlenmiştir. Yunanistan 1974'te cunta diktatörlüğü döneminin sona ermesiyle birlikte 1975 yılında asli kurucu iktidar sıfatıyla yapılan yeni anayasa ile tanışmıştır. 1975 Anayasası üzerinde 1986, 2001 ve nihai olarak 2008'de değişiklikler yapılmıştır. Yunanistan'ın devlet yapısı ve yasama, yürütme ve yargı erklerinin konumu anayasal düzeyde 1975 Anayasası'nda düzenlenmiş ve 2008 değişikliğiyle son halini almıştır.

1975 Anayasası üzerinde yapılan ilk değişiklik olan 1986 değişiklikleri ile Cumhurbaşkanının sorumlulukları oldukça azaltılmıştır. 2001'de yeni vatandaşlık hakları, genetik ve veri koruma, siyasi

kampanyaların fonlanmasında şeffaflık, kitlesel medya ve hükümet arasındaki ilişkiler, yargı sisteminin düzenlenmesi ve yönetimde adem-i merkezileşme anayasal düzeyde düzenlenmiştir. 1975 Anayasası üzerinde yapılan son değişiklik olan 2008 değişikliğinde parlamento üyelerinin profesyonel çalışmalarının kesin olarak yasaklamasının kaldırılması, parlamento devlet bütçesini düzenleme yetkisi verilmesi, izole olmuş ve dağlık alanlardaki bölgelere ek yetkiler verilmesi anayasada yerini almıştır (Panezi, 2013).

Bahse konu Anayasa 4 kısımdan oluşturulmuş, Yunanistan devlet yapısına birinci ve üçüncü kısımda değinilmiştir. Birinci kısmın ilk bölümünde hükümetin oluşumu, ikinci bölümünde devlet ve kilise arasındaki ilişkiler ele alınmıştır. 3. kısmın birinci bölümünde devlet yapısına değinilmiş, ikinci bölümde Cumhurbaşkanının yetki, görev ve sorumlulukları düzenlenmiştir. Aynı kısmın 3. bölümünde ise yasama organı düzenlenmiştir. 4. bölümde hükümetin organizasyonu ve yasama ile ilişkileri ele alınmıştır. 5. bölümde yargı erkinin görev, yetki ve sorumlulukları tanımlanmış, 6. bölümde idarenin örgütlenmesi düzenlenmiştir.

Yunanistan anayasasının başlangıç hükümlerinde ülkenin hükümet sisteminin parlamenter cumhuriyet olduğu (Md. 1) ve yönetimin halk egemenliğine dayandığı belirtilmektedir (Md.1, f.2). Locke'çu parlamenterizmin uygulandığı Yunan siyasal sisteminde yürütme erki, yasama erkinin içerisinden çıkarak teşkil edilmektedir. Ayrıca Yunan devlet sistemi, devlet sistemleri sınıflandırması içerisinde üniter devlet yapısına sahiptir.

Ülkenin siyasal sistemi içerisinde yasama yetkileri Parlamento ve Cumhurbaşkanı tarafından paylaşılmaktadır. Yürütmeye ilişkin yetkiler ise Cumhurbaşkanı ve Hükümet arasında paylaşılmaktadır. Güçler ayrılığına dayanan devlet yapısı içerisinde yargı yetkisi mahkemeler tarafından Yunan halkı adına kullanılmaktadır (Hellenic Parliament, 2008:44- 45).

Anayasanın ilk bölümünün ikinci kısmında devlet ile kilisenin ilişkileri ele alınmıştır. 3. maddeye göre; Yunanistan’da yürürlükte olan dinin Doğu Ortodoks Hristiyanlığı olduğu belirtilmekte, İstanbul’daki Büyük Kilise ile birlikte aynı Ortodoks doktrini benimseyen tüm kiliselerin ayrılmaz bir şekilde bir arada bulunduğu

2.1. Yasama Erki

Yunan Anayasası’nda Parlamentonun yetki, görev ve sorumlulukları 3. bölümün üçüncü kısmında düzenlenmiştir.

Yasamanın Seçilmesi ve Oluşumu:

Yunanistan parlamentosu tek meclisten oluşmaktadır. Parlamento üyelerinin sayısı yasa ile düzenlenmeksizin 200’ün altında ve 300’ün üstünde olamamaktadır (Md. 51, f.1). Parlamento seçimleri tek aşamalı olarak yapılmaktadır (Md. 51, f.3). Oy

- Ücretli ve maaşlı görev yapan devlet memurları

- Güvenlik birimlerinde ve silahlı kuvvetlerde görev yapanlar

- Yerel yönetimlerin ve diğer kamu tüzel kişilerinin memurları

- Yerel yönetimlerin tek üyeli organlarında görev yapanlar

- Valiler ve vali yardımcıları

- Özel hukuk ya da kamu hukuku hükümlerine göre kurulmuş kamu teşebbüslerinin yöneticileri (Md. 56, f. 1)

Ayrıca, seçimlerde aday olan askerlerin tekrar görevlerine dönmesi engellenmiştir. İkinci dereceden tek üyeli yerinden yönetim organlarından istifa edenler ise mevcut görevlerinden istifa etseler dahi aday olamayacaklardır (Md. 56, f.1).

Üniversite seviyesinde görev yapan profesörler bir önceki paragrafın kısıtlamalarından muaftırlar. Profesörlerin görevleri bir yasama dönemi boyunca dondurulmakta, seçilen profesörlerin yerlerine kimlerin atanacağı ise kanunla belirlenmektedir (Md. 56, f. 2).

Yunanistan’da vali, vali yardımcıları, dernekler hariç olmak üzere kamu tüzel kişilerinin yöneticileri, kamu

vurgulanmaktadır. Böylece Yunanistan’ın anayasasında laikliği bir ilke olarak benimsemediği açıkça görülmektedir. Anayasada İstanbul yerine sıkça Constantinople ifadesinin kullanılması ise Yunan irredantizminin anayasal düzeyde karşılık bulduğunu gözler önüne sermektedir.

kullanma, tüm Yunan vatandaşları için anayasal bir yükümlülük olarak düzenlenmiştir (Md.51, f.3).

Parlamento üyeleri 4 yıllığına seçilmektedir (Md. 53, f.1). Parlamento üyesi seçilebilmek için Yunan vatandaşı ve seçim günü 25 yaşını doldurmuş olmak gerekmektedir (Md. 55, f.1).

Seçimden önce istifa etmediği müddetçe parlamento üyesi olamayacak kişiler anayasada şöyle sıralanmıştır:

teşebbüslerinin yöneticileri, anayasanın 10A. maddesine göre kurulmuş ve hizmet veren bağımsız ya da düzenleyici kuruluşların üyeleri, ordu ve güvenlik birimlerinin yüksek ve en yüksek rütbedeki görevlileri, yerel yönetim kuruluşlarının, bunların teşebbüslerinin ve kamu tüzel kişi ve kamu teşebbüslerinin ücretli çalışanları, bakanlıkta görev almak için aday gösterilenler hariç olmak üzere genel ve yerel yönetimlerin idari teşkilatında görev yapan kimseler görev yürüttükleri seçim çevresinde ne aday olabilmekte ne de seçilebilmektedir (Md. 51, f. 3).

Parlamento Üyelerinin Görev ve Yetkileri:

Yunanistan’da her parlamento üyesi göreve başlamadan önce şu yemini etmek zorundadır: “İnancımı ülkemde ve hükümetin demokratik şeklinde tutacağıma, anayasa ve yasalara uyacağıma ve görevimi özenle icra edeceğime Kutsal, Eştözlü ve Bölünmez Baba-Oğul ve Kutsal Ruh adına and içerim” (Md.59, f. 1). Farklı bir dinden olan parlamento üyeleri ise kendi din ve inanışına göre aynı yemini tekrar etmek durumundadır (Md. 59, f. 2).

Parlamento üyeleri Yunanistan’da yasama sorumsuzluğu ve yasama dokunulmazlığından faydalanmaktadırlar. Parlamenterler vicdanlarına göre düşünce

özgürlüğünden ve oy hakkından istifa ederler (Md. 60, f. 1). Parlamento üyesinin istifası ancak Meclis Başkanı'na istifasını yazılı şekilde iletildiğinde söz konusu olur ve bu istifanın geri dönüşü yoktur (Md. 60, f. 2).

Yunan parlamentosunda bir parlamenter kullandığı oy ya da ifade ettiği düşünce yüzünden soruşturulamamakta veya sorgulanamamaktadır (Md. 61, f. 1). Parlamento üyeleri yalnızca meclis tarafından izin verildiği takdirde iftira suçundan dolayı soruşturulabilmektedir (Md. 61, f. 2). Parlamento üyeleri ağır suç işlerken suçüstü yakalanırlarsa parlamento iznine gerek olmaksızın gözaltına alınıp soruşturulabilirler (Md. 62).

Parlamentosunun Yasama Fonksiyonu:

Yasa teklifi sunma yetkisi parlamentoya ve hükümete aittir (Md. 73, f. 1). Yasama fonksiyonunun etkili bir şekilde yerine getirilmesi için Yunan parlamentosunda ilk olarak komitelerde ele alınmaktadır (Md. 74, f.2).

Yasaların yorumlanması Yunan parlamentosuna münhasıran oluşturulan bir yetki şeklinde anayasada yer almaktadır (Md. 77).

Vergi ve mali yönetimle ilgili hükümler anayasada parlamentosunun yasama fonksiyonu çerçevesinde düzenlenmiştir. Buna göre kanun olmaksızın yeni vergilerin yürürlüğe girdirilemeyeceği kararlaştırılmıştır (Md. 78). Bir sonraki yılın devlet bütçesi ve harcamaları parlamento tarafından düzenli olarak yıllık oturumda ele alınmaktadır (Md. 79, f. 1)

2.2. Yunanistan'da Yürütme Erki

Yunanistan devlet yönetiminde iki başlı yürütme yapısına sahiptir. Yürütmenin bir kanadında sembolik yetkilerle donatılmış Cumhurbaşkanı ve diğer kanadında siyasal olarak sorumlu olan Hükümet vardır.

Yürütmenin Oluşumu: Yunan devlet yapısında Locke'çu parlamentarizmin bir gereği olarak yürütme yasamanın içinden çıkarak oluşmaktadır. Kabinayı oluşturan Başbakan ve Bakanlar hükümeti teşkil

etmektedir (Md. 81, f.1). Yunanistan hükümeti halihazırda şu bakanlıklardan oluşmaktadır:

- İçişleri
- Maliye
- Dışişleri
- İdari Reform ve E-Yönetişim
- Ulusal Güvenlik
- Kalkınma, Rekabet Edebilirlik ve Taşımacılık
- Çevre, Enerji ve İklim Değişikliği
- Eğitim, Yaşam Boyu Öğrenme ve Din İşleri
- Altyapı, Ulaşım ve İletişim Ağları
- İş ve Sosyal Güvenlik
- Sağlık ve Toplumsal Dayanışma
- Kırsal Kalkınma ve Yiyecek
- Adalet
- Yurttaş Koruma
- Kültür ve Turizm
- Devlet Bakanlığı (Prime Minister of Greece, 2017).

Hükümet: Hükümetin oluşturulmasında, hükümetin tüm üyelerinin parlamento üyesi seçilme yeterliliğine sahip olmaları gerekmektedir (Md. 81, f. 2).

Yunanistan anayasasında yürütmenin fonksiyon ve oluşumun anlatıldığı 4. kısımda idarenin hukuk kurallarına bağlı olduğu hukuk devleti ilkesine değinilerek ülkenin genel politikasının anayasa ve yasalar çerçevesinde hükümet tarafından yürütüleceği belirtilmektedir (Md. 82, f. 1).

Dış politika yapımı konusunda Yunan Anayasası, yasa ile oluşturulan Dış Politika Ulusal Konseyi'ne yer vermiştir. Bahse konu bu konsey son toplantısını 18 Mart 2011 tarihinde gerçekleştirmiştir (Ministry of Foreign Affairs of Greece, 2016).

Parlamento ve Hükümet Arasındaki İlişkiler: Yasama erki ile yürütme erkinin hükümet kanadındaki ilişkiler Yunan Anayasası'nın 84., 85. ve 86. maddelerinde düzenlenmiştir.

Hükümetin görevine başlayabilmesi için Başbakan yemin ettikten sonra ilk 15 gün içinde parlamentodan güvenoyu alması gerekmektedir. Güvenoyu hükümetin tümüne veya bir üyesine karşı verilebilmektedir (Md. 84, f. 2).

Genel hükümet politikasının sorumluluğunu taşıma hususunda Yunan hükümeti ve müsteşarlıkları beraberce sorumlu bir konumdadır. Ayrıca her hükümet üyesi kendi görev alanındaki eylem ve işlemlerden sorumlu tutulur (Md. 85).

Hükümetin soruşturulması yetkisi anayasaca münhasıran parlamentonun yetkisi dahilinde tanımlanmıştır. Buna göre soruşturma yönergesi parlamentonun 30 üyesi tarafından işleme girdirilmektedir. Parlamento genel kurulu tarafından bu aşamada bir komite kurulmakta ve komitenin elde ettiği bulgular genel kurula sunulmakta, genel kurul kararını üye tamsayısının mutlak çoğunluğuna göre vermektedir (Md. 86, f. 3).

Yürütmenin eylem ve işlemlerine karşı Yunanistan anayasasında yargı denetimine de yer verilmiştir. Yürütmeye karşı soruşturma yürütülmesi aşamasında Yüksek Mahkeme olarak Özel Mahkeme sıfatıyla Yüksek İdari Mahkeme'den 6 üye ve Yüksek Hukuk ve Ceza Mahkemesi'nden 7 üye alarak soruşturma yapabilmektedir (Md. 86, f. 4). Özel Mahkeme, hükümetin mevcut ya da eski bir üyesine karşı suçlama (impeachment) usulü kapsamında dava açılabilir (Md. 86, f. 4).

Cumhurbaşkanı: Yunan siyasal sisteminde Cumhurbaşkanı siyasi tikanıkların çözümü konusunda yetkili fakat diğer yetkileri bakımından sembolik güçlere sahip bir makam olarak tanımlanmıştır.

Cumhurbaşkanı, devlet kurumlarının fonksiyonunu düzenleme yetkisine sahiptir. Locke'çu parlamenterizm anlayışı kendisini anayasal olarak Cumhurbaşkanı'nın seçilmesinde de göstermektedir. Zira Cumhurbaşkanı parlamento tarafından 5 yıllığına en fazla 2 kez seçilebilmektedir (Md. 30, f. 1; f. 4).

Cumhurbaşkanı Olma Şartları, Seçilmesi ve Göreve Başlaması: Cumhurbaşkanı'nın 5 yıldır Yunan vatandaşı ve anne ya da baba tarafından Yunan kökenli olması, kırk yaşını doldurması ve oy verecek yeterlilikte bulunması gerekmektedir (Md. 31).

Cumhurbaşkanı'nın seçilmesinde parlamenterler oy kullanmakta ve seçim en fazla 6 turda tamamlanmaktadır. İlk turda üye tamsayısının üçte iki çoğunluğunu alan aday seçilmektedir. Eğer ilk turda çoğunluk sağlanmazsa 5 gün sonra ikinci tura geçilmekte ve yine üçte iki çoğunluk aranmaktadır. İkinci turda da çoğunluk sağlanmazsa, 5 gün sonra yapılan 3. tur seçimde üye tamsayısının beşte üç çoğunluğu aranmaktadır. Üçüncü turda da Cumhurbaşkanı seçilemezse Parlamento feshedilip yeni Parlamento ile seçimlere gidilmektedir. Parlamento yeniden oluşturulduktan sonra Cumhurbaşkanı'nı seçiminde 4. turda üye tamsayısının beşte üç çoğunluğu aranır. Eğer çoğunluk sağlanamazsa 5. turda üye tamsayısının mutlak çoğunluğunu elde eden aday Cumhurbaşkanı seçilir. 5. turda da yeterli çoğunluk sağlanamazsa 6. turda en yüksek oyu almış iki aday arasından hangisi en çok oyu almışsa o aday Cumhurbaşkanı seçilir (Md. 32, f.3, f. 4). Görevinden istifa etmiş bulunan Cumhurbaşkanı tekrar aday olamamaktadır. Cumhurbaşkanı olarak yemin edebilmek için ise Hristiyan bir kimse olma şartı anayasal düzeyde getirilmiştir (Md. 33, f. 2).

Cumhurbaşkanı'nın Yetkileri ve Görevinin Sona Ermesi: Yunan anayasasında Cumhurbaşkanı'nın yetkisi karşı imza kuralına bağlanmıştır. Buna göre Cumhurbaşkanı'nın hiçbir eyleminin eğer bir Bakan tarafından imzalanmadıysa geçerli olmayacağı ve uygulanamayacağı karara bağlanmıştır (Md. 35, f. 1). Bir yasayı referanduma götürme yetkisi ise Cumhurbaşkanı'na verilmiş fakat Meclis Başkanı'nın karşı imzasına bağlı kılınmıştır (Md. 35, f. 3).

Cumhurbaşkanı Yunan siyasal sisteminde anayasanın 35. maddesi dairesinde devleti temsil etmekte, savaş ilan edebilmekte,

barış, ittifak, ekonomik işbirliği ve uluslararası örgütlere katılma antlaşmaları imzalayabilmektedir (Md. 36, f. 1).

Başbakan, Cumhurbaşkanı tarafından atanmakta ve Başbakanın önerisiyle Cumhurbaşkanı kabinenin ve müsteşarlıkların üyelerini görevden alabilmekte ve atayabilmektedir. Parlamentoda üye tamsayısının mutlak çoğunluğunu elde eden partinin lideri Başbakan olarak atanmaktadır. Eğer üye tamsayısının mutlak çoğunluğuna sahip bir parti yoksa en yüksek oyu olan ve güvenoyu alabilecek parti lideri Başbakan olarak atanır (Md. 37, f.1, f. 2).

Cumhurbaşkanı eğer art arda hükümeti kurma görevi verdiği üç farklı Başbakan bu hususta başarısız olursa parlamentodaki tüm partilerden oluşan bir hükümeti parlamento seçimlerinin tekrar edilmesi için görevlendirmelidir. Eğer Cumhurbaşkanı seçimlere gitmek için bir Hükümet kurmakta başarısız olursa bahse konu bu işlemi yapma görevini Yüksek İdare Mahkemesi ya da Yüksek Hukuk ve Ceza Mahkemesi ya da Sayıştay'ın Başkanına seçimleri yürütmek ve parlamentoyu feshetmek üzere vermelidir (Md. 37, f. 3).

Parlamento, Cumhurbaşkanı tarafından yılda bir kez düzenli olarak bir oturumda toplanmaktadır. Eğer gerekli görürse Cumhurbaşkanı olağanüstü bir oturum da düzenleyebilmekte ve parlamento oturumunu bir kez engelleyebilmektedir. Engellemenin süresi 30 günü geçmemektedir (Md. 40, f. 1; f. 2; f. 3).

Cumhurbaşkanı tarafından atanan ve parlamentoda yer alan iki Başbakan istifa eder ya da iki hükümete güvenoyu verilmezse, parlamentoyu feshetme hususunda güvenoyu alan Hükümet ülkeyi seçimlere götürür. Diğer durumlarda ise 37. maddenin 3. fıkrası uygulanır (Md. 41, f. 1).

Yasama yetkileri kapsamında Cumhurbaşkanı'nın geciktirici veto yetkisi vardır. Parlamentodan geçen bir yasa 1 ay içerisinde Cumhurbaşkanı tarafından ya imzalanarak Resmi Gazete'de yayımlanır

ya da veto edilir. Eğer aynı yasa değiştirilmeden parlamento genel kurulunda üye tamsayısının mutlak çoğunluğuyla tekrar kabul edilirse Cumhurbaşkanı 10 gün içerisinde yasayı onaylamak ve Resmi Gazete'de yayımlamak zorundadır (Md. 42).

Olağanüstü hal ve koşullarda Hükümetin teklifiyle Cumhurbaşkanı olağanüstü hal yasası çıkarabilmektedir. Fakat bu yasanın yayımlandıktan sonra 40 gün içerisinde Parlamento tarafından onaylanması gerekmektedir. Ayrıca önemli devlet meseleleri hakkında parlamento üye tamsayısının mutlak çoğunluğunun oyu ve Hükümetin teklifiyle Cumhurbaşkanı referandum düzenleyebilmektedir (Md. 44, f. 1; f. 2).

Cumhurbaşkanı olağanüstü durumlarda halka hitap edebilmektedir. Fakat Cumhurbaşkanı'nın halka hitabında kullandığı metin Başbakan tarafından imzalanmalı ve Resmi Gazete'de yayımlanmalıdır (Md. 44, f. 3).

Yunanistan anayasasında tanımlanmış olarak Cumhurbaşkanı ülkenin Ulusal Silahlı Kuvvetleri'nin başı konumundadır. Fakat emir komuta hükümetin elindedir. Cumhurbaşkanı ayrıca Silahlı Kuvvetler'deki askerlere rütbe verebilmektedir (Md. 45).

Savaş, seferberlik ve demokratik rejimi yıkmaya yönelik askeri bir durumda, Parlamento, Hükümet'in teklifiyle Anayasanın bazı maddelerinin uygulanmasını askıya alıp Olağanüstü Mahkemeler kurabilmektedir. Parlamentonun bu kararı ise Cumhurbaşkanı tarafından yayımlanır. Parlamentonun bahse konu bu kararını beşte üç tamsayı çoğunluğuyla 15 günde bir yenilemesi gerekmektedir (Md. 48, f.1; f. 5).

Yunanistan anayasasına göre Cumhurbaşkanı vatana ihanet veya anayasanın kasıtlı ihlali haricinde bir suçtan görev süresi boyunca yargılanamamaktadır (Md. 49, f. 1). Cumhurbaşkanı'na suç isnadı ve suçlandırma, parlamento üye

tamsayısının üçte biri tarafından işleme konulmakta ve bununla ilgili karar üye tamsayısının üçte iki çoğunluğunu gerektirmektedir (Md. 49, f. 2). Yunanistan Anayasası'nda Cumhurbaşkanı'na anayasa ve yasalardan kaynaklananlar haricinde başka yetki verilmediği açıkça vurgulanmaktadır (Md. 50).

2.3. Yargı Erki

Yunanistan yargı kurumlarının örgütlenmesi açısından yargı ayrılığı sistemine sahip Kıta Avrupası hukuk sistemleri içerisinde yer almaktadır. İki dereceli olan hukuk sisteminde anayasal olarak istisnalar da mevcuttur.

Yargı Örgütü ve Mahkemelerin Yetkisi:

Yargı örgütü; Yunanistan'da yargı ayrılığı sistemi içerisinde idare ile hukuk ve ceza mahkemelerine ayrılmıştır.

Yüksek İdare Mahkemesi ve ilk derece idari mahkemeler, idari anlaşmazlıkların yargılamasını yapmaktadır. Hukuk mahkemeleri ise özel hukuk alanındaki anlaşmazlıklarla ve çekişmesiz yargıya konu olan hususlar ile ilgilenmektedir (Md. 93, f.1; Md. 93, f.1; f. 2).

Gücün orantısız kullanımı, ilk derece idare mahkemelerinin kararlarının temyizi, anayasa ve yasalarca yargılaması Yüksek İdare Mahkemesine bırakılan hususlar ve idari düzenleme içeren kararlar Yüksek İdare Mahkemesi'nin yargı yetkisi içinde kalmaktadır. Yüksek İdare Mahkemesi'nin yerindelik denetimi yapamayacağı anayasada ayrıca vurgulanmıştır (Md. 95, f.1; f. 5).

Kara, donanma ve hava kuvvetleri mahkemelerinin sivil yargılamayacağı ve askeri mahkemelerin kanunla kurulması gerektiği anayasada yer almaktadır (Md. 96, f. 4, f. 5).

Ağır ve siyasi suçların yargılamasını karma jüriden oluşan mahkemeler yapmaktadır ve basın yoluyla işlenen suçlar ilk derece mahkemelerinin yetkisi dahilindedir (Md. 97, f. 1; f. 3).

Yunanistan anayasasında Sayıştay bir yargı kolu olarak anayasada yer almaktadır.

Merkezi yönetim, yerel yönetim ve yasayla öngörülen kamu kurumlarının harcamalarının sayılması Sayıştay tarafından yapılmaktadır. Sayıştay ayrıca bir yasanın finansal boyutu ile ilgili mütalaa vermekte ve devletin mali durumuyla ilgili Parlamento'yu bilgilendirmektedir (Md. 98).

Parlamento seçimlerinin, referandum sonuçlarının ve mahkemeler ile idari makamlar, Yüksek İdare Mahkemesi ile birinci derece hukuk ve ceza mahkemeleri arasındaki anlaşmazlıklar ve Yüksek İdare Mahkemesi ile Sayıştay arasındaki anlaşmazlıklar anayasanın 100. maddesine göre kurulan En Yüksek Özel Mahkeme'nin yetkisi dahilinde tanımlanmıştır.

Yüksek İdare Mahkemesi, Yüksek Hukuk ve Ceza Mahkemesi ile Sayıştay arasındaki anlaşmazlıklar anayasada sayılan bu mahkeme tarafından karara bağlanmaktadır. 100. maddede sayılan mahkeme Yüksek İdare Mahkemesinin, Yüksek Hukuk ve Ceza Mahkemesi ile Sayıştay'ın başkanlarının katılımıyla Yüksek İdare Mahkemesi'nden 4 üye ve Yüksek Hukuk ve Ceza Mahkemesi'nden 4 üyeden müteşkil olup görev süreleri 2 yıl olarak tanımlanmıştır. Mahkemenin başkanlığı ise ya İdare Mahkemesi Başkanı ya da Yüksek Hukuk ve Ceza Mahkemesi Başkanı tarafından kıdeme göre yürütülmektedir (Md. 100, f. 2).

Anayasada yarı yargısal organ olarak sayılabilecek bir diğer kurum ise Devlet Hukuk Konseyi'dir. Bu konsey anayasanın 100A. maddesine göre devletin yargısal desteğe ihtiyaç duyduğu ve devlet kurumlarıyla anlaşmazlıkların bulunduğu hususlarda Devleti temsil etmektedir. Yunanistan'da yetki ve örgütlenmesi bakımından kendisine münhasır yetkilere haiz bir Anayasa Mahkemesi olmadığı görülmektedir.

3. YUNANİSTAN'IN YÖNETİMİ YAPISI

KAMU

Yunanistan, Fransız idari sistemini Napolyon döneminden bu yana uygulayan

ve üniter devlet ve parlamenter hükümet sistemine sahip bir ülke konumunda olmasına karşın anayasal olarak kamu yönetiminde istisnalar barındırmaktadır. Yunanistan'da üniter devlet yapısının hem yerel hem de merkezi yönetimler düzeyinde ortaya çıkması Napolyon modeli ile ilişkilendirilmektedir (Ongaro, 2008:15). Kamu yönetimi örgütlenmesi, Yunanistan Anayasası'nın 3. bölümünün 6. kısmında düzenlenmiştir. Buna göre yönetim adem-i merkezileşmeye göre düzenlenmektedir. Ve yer yönünden yerinden yönetim anlayışı benimsenmiştir (Md. 101, f.1; f. 2). Bölgesel yönetimlerin kendi bölgelerinde karar verici otorite oldukları ve merkezi yönetimin bölgesel yönetimler üzerinde genel yönlendirme, koordinasyon ve teftiş yetkilerinin olduğu anayasada yer almıştır (Md. 101, f. 3).

Adem-i merkezileşme uygulamaları Yunanistan'da 1986'daki 1622/1986 nolu yasa ve 51/1987 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile başlamış ve ilk olarak illerde seçimle işbaşına gelen yönetimler ve 13 bölge tesis edilmiştir. 1994'te devam edilen desantralizasyon uygulamalarına seçimle iş başına gelen il yönetimleri ve belediyelerin yetkilerinin artırılması eklenmiştir. 1997'de Kapodistrias Planı ile ilk derece yerel yönetimlerinin sayısı 5,921'den (361 belediye ve 5,560 komün) 1,034'e (900 belediye ve 134 komün) indirilmiştir (Krispis, 2016:2).

Yerel yönetimlere son halini ise 1 Ocak 2011'de yürürlüğe giren Kallikratis Reformu vermiştir. Buna göre Yunanistan, başkanı merkezi hükümet içerisinde yer alan İçişleri Bakanı tarafından atanan 7 Adem-i Merkezileşmiş Yönetim'den oluşmaktadır. Bu 7 Adem-i Merkezileşmiş Yönetim ise kendi içerisinde 13 periferi (bölgeye) ayrılmaktadır. Yerel yönetimler arasında en küçük birimleri ise sayısı 325 olan belediyeler oluşturmaktadır (European Parliament, 2011:13-14).

4. YEREL YÖNETİMLER

Yunanistan'da merkezi yönetim dışında yer alan yerel yönetimler Adem-i Merkezileşmiş Yönetimler, Bölgeler (periferiler) ve Bölge birimleri ile Belediyeler'dir.

4.1. Adem-i Merkezileşmiş Yönetimler

Kamu yönetimi yapısı içerisinde 7 Adem-i Merkezileşmiş Yönetim'in başında İçişleri Bakanı tarafından atanan bir Genel Sekreter vardır. Adem-i Merkezileşmiş Yönetimler yerel yönetimlerin göç, kamu malları, çevre ve mekanla ilgili hususlarda hükümet düzenlemelerini uygulamak ve izlemekten sorumludur. Bahsi geçen Adem-i Merkezileşmiş Yönetimler ise şunlardır:

- Attika
- Makedonya-Trakya
- Epir-Batı Makedonya,
- Teselya-Merkezi Yunanistan
- Peloponezya, Batı Yunanistan ve İyonya Adaları
- Ege Adaları
- Girit (OECD, 2014).

4.2. Bölgeler (Periferiler) ve Bölge Birimleri

7 Adem-i Merkezileşmiş Yönetim'in hiyerarşik olarak altında ise 13 periferi (bölge) yer almaktadır. Bu 13 bölgeyi şunlar oluşturmaktadır (European Council, 2013:13):

- 1) Attika
- 2) Merkezi Yunanistan
- 3) Merkezi Makedonya
- 4) Girit
- 5) Doğu Makedonya ve Trakya
- 6) Epir
- 7) İyonya Adaları
- 8) Kuzey Ege
- 9) Peloponezya
- 10) Güney Ege
- 11) Teselya
- 12) Batı Yunanistan

13) Batı Makedonya

- Otonom bölge olarak Athos Dağı (Aghion Oros).

Athos Dağı bölgesinin yönetiminin özerkliği ise anayasanın 105. maddesinde tanımlanmıştır. Buna göre Aghion Oros ya da Athos Dağı, ekümenik patrikliğinin doğrudan yargı yetkisi dahilindedir. Yönetilmesi 20 rahip tarafından gerçekleştirilen bölge, vergiden muaf tutulmakta ve kamulaştırılmamaktadır. Ayrıca “dini esaslara aykırı” ve “bölücü” kimselerin bölgeye girmesi yasaklanmıştır. Ekümenik patrikliğin denetimi altında Athos Dağı bölgesi idare bütünlüğünün bir gereği olarak idari yönden merkezi yönetime bağlıdır. Devletin idari yetkisi ise merkezi yönetim tarafından atanan bir vali vasıtasıyla sağlanmaktadır (Md. 105).

Bu Bölgelerin organları 5 yıllığına seçimle göreve gelen Bölge Başkanı, Bölge Başkan Yardımcısı ve Bölge Meclisi ile Mali Komite ve Yürütme Kurulu’ndan oluşmaktadır. Her bölgede sayıları 74 olan bölge birimlerde yer alan bölge başkan yardımcıları doğrudan seçilmekte ve bölgesel meclisinde yer alamamaktadır. Bölgelerde yer alan danışma ve arabuluculuk organları Bölgesel Danışma Kurulu, Bölgesel Cinsiyet Eşitliği Kurulu ve Yurttaşlar ve İşletmeler için Bölgesel Ombudsman’dan oluşmaktadır (European Council, 2013:18). 13 bölgenin görev alanı şunları kapsamaktadır:

- Planlama-programlama ve yatırım da dahil olmak üzere bölgesel kalkınma
- Tarım, besicilik ve balıkçılık
- Doğal kaynaklar, enerji ve endüstri
- İstihdam, ticaret ve turizm
- Kamusal işler, şehircilik, çevre planlaması, çevre
- Sağlık
- Eğitim, kültür ve spor
- Sivil savunma ve lojistik (Ministry of Interior of Greece, 2017).

4.3. Belediyeler ve Komünler

Toplam sayısı 325 olan belediyeler, Belediye Meclisi, Mali Komite, Yaşam Kalitesi komitesi, Yürütme Kurulu ve Belediye Başkanı’ndan oluşmaktadır. Belediyeler ile Adem-i Merkezi Yönetimler arasında doğrudan bir hiyerarşi bulunmamakta fakat belediyelerin eylem ve işlemleri merkezi yönetim tarafından denetlenebilmektedir. Belediyelerin yetkisi altında olan hususlar ise şunlardır (Ministry of Interior of Greece, 2017):

- Kalkınma
- Yapım izinleri ve kentsel planlama uygulamaları
- Çevre
- Yaşamın ve şehirlerin düzgün işleminin niteliği
- İstihdam
- Sosyal koruma ve dayanışma
- Eğitim, kültür ve spor
- Tarımsal kalkınma, besicilik ve balıkçılık
- Sivil savunma
- Profesyonel lisans verme
- Ulaşım altyapısı
- Yerel kalkınma girişimleri
- Turizm.

4.3.1. Belediye Organları

Yunanistan’da belediyeler, Belediye Başkanı, Ekonomik Komite, Yaşam Kalitesi Komitesi ve Yürütme Kurulu tarafından yönetilmektedir. Belediye bünyesinde komünler de yer almakta Belediye Komünü Başkanı ve Belediye Komün Meclisi bahse konu komünlerin yönetimini oluşturmaktadır. Avrupa Konseyi’ne (European Council) göre (2013:14-16) Belediye ve Komünler’in organları şu şekilde tesis edilmektedir:

Belediye Başkanı: Belediye Başkanı yerel çıkarların, yerel toplumsal birliğin ve Belediye Meclisi kararlarının uygulanmasından sorumludur. Belediye Başkanı tarafından atanan Belediye Başkan Yardımcıları, Belediye Meclisi’nin

üyesidirler. Belediye Başkan Yardımcıları'nın sayısı belediye görev alanı içindeki nüfus sayısına göre belirlenir. Fakat Belediye Başkan Yardımcıları'nın görev süresi 2,5 yıldan az olamaz.

Belediye Meclisi: Belediye Meclisi, Belediye Başkanı ve diğer belediye organlarının yetki alanları içerisinde tanımlanmayan tüm hususlarda sorumlu ve yetkili organdır. Belediye Meclisi'nin üye sayısı en az 13 en fazla ise 49 olabilmekte, sayısı belediye nüfusuna göre belirlenmektedir.

Yönetim Kurulu: Yönetim Kurulu Belediye Başkanı ve Belediye Başkan yardımcılarında oluşur. Belediye kararlarının izlenmesinden ve uygulanmasından sorumludur.

Ekonomik Komite: Ekonomik Komite, Belediye Başkanı ve Belediye Meclisi tarafından seçilen komite üyelerinden oluşmaktadır. Ekonomik kontrol ve belediye bütçesinin uygulanmasının düzenli şekilde takip edilmesinden sorumludur. Komite vergi ve resimlerin yürürlüğe girdirilmesini Belediye Meclisi'nin oyuna sunabilmektedir.

Yaşam Kalitesi Komitesi: Yaşam Kalitesi Komitesi nüfusun 10 binin üzerinde olduğu belediyelerde kurulur. Belediye Başkanı ve Belediye Başkan Yardımcıları'ndan müteşekkildir. Kent planlaması, arazi kullanım planlaması, çevre, işletme ve bayi lisansı, borsa dışı piyasa alanları ve dış ticaret mekanları oluşturmaktan sorumludur.

Belediyelerin ayrıca Belediye Danışma Komitesi, Göçmen Entegrasyon Meclisi ve Yurttaşlar ve İşletmeler için Belediye Ombudsmanı gibi danışma ve arabuluculuk organları vardır.

4.3.2. Belediye Komünleri

Belediye Komünü'nün organları; Belediye Komün Meclisi ve Belediye Komün Meclisi Başkanı'dır. Nüfusu 10 bine kadar olan komünlerde 5 üye, 10.001- 50.000 arası olanlarda 11 üye ve 50 binden fazla olanlarda 15 üye Belediye Komün

Meclisi'ne seçilir. Belediye Komün Meclisi üyeleri arasından seçilen Belediye Komün Meclisi Başkanı Belediye Komün Meclisi'ni temsil eder ve Belediye Başkanı ile diğer belediye organları arasındaki ilişkileri düzenler.

Yerel Komünler: Nüfusu 300'e kadar olan yerlerde bir Yerel Komün temsilcisi yerel komün organını oluşturur. Nüfusu 301 ile 2 bin arasında değişen yerlerde Yerel Komün Meclisi 3 kişiden oluşur. Genel itibarıyla belediye ve yerel komün üyeleri Belediye Meclisi'nde öneri ve tekliflerini sunarlar. Eğer Belediye Meclisi'nde kendi komünleri ile ilgili bir oylama varsa bunlar oylamaya katılabilirler.

Müşterek Organlar: İşbirliğini artırmak, ortak amaçları gerçekleştirmek ve belediye temsilini güçlendirmek amacıyla şu organlar kurulabilir.

a) Bölgesel Belediye Birlikleri

Belediyelerin temsilcilerinin yer aldığı bu birliklerin merkez ofisleri bağlı oldukları bölgede yer almaktadır.

b) Yunanistan Belediye Birliği Merkezi

Belediyelerin bölge temsilcilerinden oluşan birliktir. Merkezi Atina'dadır. Özel hukuk hükümlerine göre yönetilir ve İçişleri Bakanı'nın denetimi altındadır. Yunanistan Belediye Birliği Merkezi belediyeleri ilgilendiren yasa teklifleri üzerinde görüş bildirebilmektedir.

Yerel yönetimlerin gerçekleştireceği yasama, yürütme ve mali işlemlerinin belirlenmesi, bunlara mali özgürlük tanınması ve bu yönetimlerde şeffaflığın sağlanması ise anayasada merkezi yönetimin yetki alanında tanımlanmıştır (Md. 102, f. 5).

4.4. Yerel Yönetimlerin Seçilmesi

Yunanistan birinci ve ikinci dereceden yerel yönetim kuruluşları ya da Belediyeler ve Bölgeler 5 yılda bir yapılan seçimle oluşturulmaktadır. Bölge ve Belediye meclislerine yüzde 50'den fazla oy alan parti toplam koltukların beşte üçünün

oluşturur. Belediye Başkanı olabilmek için Yunan vatandaşı olup, belediye çevresinde ikamet etmek, oy verme yeterliliğine sahip ve seçim gününde 21 yaşını doldurmuş olmak gerekmektedir. Belediye Meclisi'ne seçilebilmek için ise belediye çevresinde ikamet edip ya Yunan vatandaşı ya da AB üye ülkelerinin birinin vatandaşı ya da Yunan kökenli yabancı olmak gerekmektedir. Belediye Meclisi'ne seçilme yaşı ise seçim günü itibarıyla 18'dir. Bölge Başkanı ya da Bölge Başkan Yardımcısı olabilmek seçim bölgesinde ikamet ediyor olmak, oy verme yeterliliğine sahip ve seçim gününde 21 yaşını doldurmuş olmak gerekmektedir. Bölge Meclisi'ne seçilebilmek için ise oy verme yeterliliğine sahip olup, seçim günü 18 yaşını doldurmuş olmak gerekmektedir (European Council, 2013:22-23).

4.5. Kamu Görevlileri

Anayasal olarak Yunanistan'da hiç kimsenin yasayla belirlenmeyen bir konuma atanamayacağı kararlaştırılmıştır. Özel statüler ise önceden öngörülemeyen durumlarda geçici olarak özel hukuk sözleşmesiyle çalıştırılan personele tanınmıştır. Uzmanlık gerektiren teknik, mesleki ya da bilimsel hususlarda ortaya çıkan personel ihtiyacının yine geçici süreli özel hukuk sözleşmesiyle giderileceği karara bağlanmıştır. Devlet memurlarının görüşü alınmadan yerinin değiştirilmesi, kıdeminin düşürülmesi ve görev yaptığı pozisyonun ortadan kaldırılması devamlı olarak görevde bulunan devlet memurlarından oluşan bir konseyin üçte ikisinin oyuna bırakılmıştır. Bu konseyin kararlarına karşı ise yargı yolu açık olup ilgili anlaşmazlıkların 2. derecede idare mahkemesi olan Yüksek İdare Mahkemesi'nde görülmesi gerekmektedir (Md. 103, f. 2; f. 3; f. 4). Yerel yönetim kuruluşlarında görev alan kimselerin yargılanması için ise bir ön izin şartı yoktur (Md. 104, f. 3).

Şeffaflık ve liyakatin getirdiği güvencelerden faydalanmak üzere özel seçim usullerinden faydalanan personellerin de atanabileceği Yunan anayasasında yer

almıştır. Böylece istisnai memurluklar yasayla oluşturulduğu müddetçe anayasada tanımlanmıştır (Md. 103, f. 7).

Özel hukuk sözleşmesiyle çalıştırılan kimselerin görevlerin daimi memurluğa dönüştürülmesi ya da bu sözleşmelerin süresiz hale getirilmesinin yasayla düzenlenmesi anayasaca yasaklanmıştır (Md. 103, f. 8).

Yunanistan'da bağımsız bir makam olarak yer alan "Ombudsman"ın kuruluşu ve faaliyetlerinin yasayla düzenleneceği anayasada yerini almıştır (Md. 103, f. 9).

Aylık maaş ile çalışma hususu da anayasada yer almıştır. Buna göre kamuda görev alan kimselerin ayda bir verilen aylıkla çalışacağı ve ek maaşın aylık tutarını geçemeyeceği düzenlenmiştir (Md. 104, f. 2).

GENEL DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Üniter devlet ve parlamenter hükümet sisteminin uygulandığı Yunanistan'da Locke'çu parlamentarizmin bir gereği olarak yürütme, yasamanın içerisinden çıkarak oluşmaktadır. Bu anlamda, hem Bakanlar Kurulu yasamanın içerisinden çıkmakta hem de Cumhurbaşkanı Parlamento tarafından seçilmektedir.

1975'te yeni anayasa ile tanışan ülkede 1975 Anayasası üzerinde yapılan ilk değişiklik olan 1986 değişiklikleri ile Cumhurbaşkanı'nın sorumlulukları ve dolayısıyla yetkileri oldukça azaltılmıştır. 2001'de yeni vatandaşlık hakları, genetik ve veri koruma, siyasi kampanyaların fonlanmasında şeffaflık, kitlesel medya ve hükümet arasındaki ilişkiler, yargı sisteminin düzenlenmesi ve yönetimde adem-i merkezileşme anayasal seviyede düzenlenmiştir. 1975 Anayasası üzerinde yapılan son değişiklik olan 2008 değişikliğinde parlamento üyelerinin profesyonel çalışmalarının kesin olarak yasaklamasının kaldırılması, parlamentoya devlet bütçesini düzenleme yetkisi verilmesi, izole olmuş ve dağlık alanlardaki

bölgelere ek yetkiler verilmesi anayasada yerini almıştır.

1986'da başlatılan yerel yönetimlerin güçlendirilmesi çabaları ise Kapodistrias ve Kallikratis Reformları ile devam ettirilmiştir. 2011'de yürürlüğe giren Kallikratis Reformu ile nihai olarak 3 dereceli yerel yönetim oluşturulmuştur. İlk derecede Belediyeler ve Komünler yer alırken, ikinci derecede Bölgeler (Periferiler) oluşturulmuş ve üçüncü derecede ise İçişleri Bakanı tarafından atanan bir Genel Sekreter tarafından yönetilen Adem-i Merkezileşmiş Yönetimler tesis edilmiştir. Adem-i Merkezileşmiş Yönetimler'in Genel Sekreteri ve Bölgeler arasında hiyerarşik bir ilişki bulunurken aynı hiyerarşi Genel Sekter ile Belediyeler ve Bölgeler (Periferiler) ile Belediyeler arasında bulunmamaktadır. Fakat merkezi yönetimin yerel yönetimler üzerinde genel yönlendirme, koordinasyon ve teftiş yetkileri anayasal olarak tanımlanmıştır. Yukarıda sayılan sebepler dolayısıyla üniter devlet yapısına sahip Yunanistan'da, merkezi yönetim, yerel yönetimler karşısında oldukça güçlü bir şekilde konumlandırılmış durumdadır.

KAYNAKÇA

1. CENTRAL INTELLIGENCE AGENCY (2016). "Greece", <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/gr.html>, 25.12.2016.
2. T.C. DIŞİŞLERİ BAKANLIĞI (2016). "Yunanistan'ın Siyasi Görünümü", <http://www.mfa.gov.tr/yunanistan-siyasi-gorunumu.tr.mfa>, 26.12.2016.
3. EUROPEAN COUNCIL (2013). Structure and Operation of Local and Regional Democracy: Greece, Situation (2012), Strasbourg.
4. EUROPEAN PARLIAMENT (2011). Economic, Social and Territorial Situation of Greece, Brussels.
5. HELLENIC PARLIAMENT (2008). The Constitution of Greece, Hellenic Parliament's Publications Department, Athens.
6. KRISPIS, A. (2016). "The Local Government in Greece: A Descriptive Approach", HAPSc, 2016(3): 1-57.
7. MARMARİS TİCARET ODASI (2016). "Yunanistan Ülke Raporu", http://www.mto.org.tr/uploads/mto/contentFile_702_2440544e31e2cd942.doc, 26.12.2016.
8. MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS OF GREECE (2016). "National Council on Foreign Policy", <http://www.mfa.gr/en/foreign-policy/national-council-on-foreign-policy/>, 30.12.2016.
9. MINISTRY OF INTERIOR OF GREECE (2012). "The Division of Powers in Greece", http://www.ypes.gr/UserFiles/f0ff9297-f516-40ffa70eeca84e2ec9b9/DIVISION_OF_POWERS_GREECE_10072012FINAL.pdf, 01.01.2017.
10. OECD (2014). "Regional Policy: Greece", <http://www.oecd.org/gov/regionalpolicy/Greece.pdf>, 01.01.2017.
11. ONGARO, E. (2008). "Introduction: The Reform of Public Management in France, Greece, Italy, Portugal and Spain", International Journal of Public Sector Management, 21(2): 102-107.
12. PANEZI, M. (2013). "Description of the Structure of the Hellenic Republic, the Greek Legal System and Legal Research", <http://www.nyulawglobal.org/globalex/Greece1.html>, 01.01.2017.
13. PRIME MINISTER OF GREECE (2017). "Our Government", <http://primeminister.gr/english/government/>, 01.01.2017.
14. THE ECONOMIST (2016). "Greece: Analysis", <http://country.eiu.com/Greece/ArticleList/Analysis/Economy>, 26.12.2016.